

Věc: Oponentský posudek na habilitační práci

Název práce: Střediska ekologické výchovy mezi teorií a praxí

Autor: PhDr. Jan Činčera, Ph.D.

Studijní obor: 1.1.4 Pedagogika

Oponentský posudek na habilitační práci žadatele o habilitační pokračování v rámci jmenování docentem pro obor 1.1.4 Pedagogika PhDr. Jana Činčery, Ph.D. vychází z předložené habilitační práce, jíž je monografie s titulem „Střediska ekologické výchovy mezi teorií a praxí“, vydaná společně Agenturou Koniklec o. s. Praha, Brontosauřím ekocentrem Zelený klub, Praha a Masarykovou univerzitou v Brně v roce 2013. Monografii tvoří originálně zpracovaný obraz činnosti středisek ekologické výchovy v České republice, jako klíčových institucí ovlivňujících ekologickou či environmentální výchovu na všech stupních školského systému. V posudku jsou zohledněny i další výstupy habilitanta s vazbou na téma habilitační práce, známé autorovi oponentního posudku z odborného tisku, z přednášek na konferencích a odborných seminářích či z osobních diskusí.

PhDr. Jan Činčera, Ph.D. je v odborné komunitě známý svými studiemi a dalšími výstupy z oblasti environmentálně orientované pedagogiky, tedy z oblasti ekologické či environmentální výchovy se zvláštním zřetelem na posílení vědeckého diskursu při hledání jak teoretických východisek tvorby výukových programů, tak jejich realizace a zejména při hodnocení jejich kvality a efektivity. V jeho přístupech se snoubí různé pohledy na tuto problematiku od filozofických a psychologicko-pedagogických zákonitostí přes obecně didaktické aspekty až po aspekty environmentálně-didaktické. Téma habilitační práce lze hodnotit jako vysoce aktuální, a jak je z posuzované práce a také z řady souvisejících publikací patrné, jedná se o završení mnohaleté výzkumné a další odborné činnosti autora.

Posuzovanou habilitační práci lze charakterizovat jako vědeckou monografii, kterou autor dělí na úvod, teoretickou část s rozбором různých historických pojetí environmentální výchovy, popisem přístupů k hodnocení efektivity environmentální výchovy a vymezením,

vývojem a přístupy k evaluaci programů environmentální výchovy. Teoretická část práce představuje velmi dobré východisko pro následující výzkumnou část, zahájenou kapitolou věnovanou metodologii výzkumu s vymezením výzkumného problému, výzkumných otázek, filozofických východisek až po formulaci etických aspektů provedeného kvalitativního výzkumu. Následuje prezentace výsledků provedených šetření a jejich uvedení v různých kontextech: stát, vysoké školy a učitelé. Specifická pozornost je věnována i postojům pracovníků středisek ekologické výchovy, výukovým programům a evaluačním strategiím. Jako hlavní výzkumná metoda je využit modifikovaný přístup k zakotvené teorii podle Glasera, jejíž výsledky jsou součástí kapitoly „integrování kategorií“ s identifikací tzv. centrální kategorie a jejích vlastností („sebevymezení střediska“). Práce je zakončena diskusí a závěrem, které prokazují hlubokou erudici autora.

Seznam použitých zdrojů čítá celkem 353 položek, citovaných dle příslušných norem, včetně velkého množství vlastních prací habilitanta. Doplněno je i pět příloh, které dokreslují řešení výzkumného projektu – „Ekopedagogovo osmero“, hodnotící tabulky a interní evaluační programy různých konkrétních středisek a autorů (Střevlík, Toulcův dvůr, M. Bartoš). Z hlediska vlastní produkce habilitanta jde nejen o pozitivně hodnotitelnou kvantitativní stránku, ale i o relevantní kvalitativní stránku tohoto kritéria habilitačního řízení, což dokazují i další publikované monografie a publikace v renomovaných karentovaných časopisech (Environmental Education Research, Cyberpsychology & Behaviour).

Předkládanou monografii považuji za velmi zdařilé vymezení řešené problematiky prostřednictvím kritické analýzy historických souvislostí a soudobých trendů v dané oblasti. Celá práce je zpracována přehledně, dokumentuje erudovanost autora v dané problematice a dokládá jeho osobní přínos k implementaci environmentální výchovy do praktického školního kurikula s postizením příslušných teoretických východisek a výsledků empirických šetření. Podstatný je i jeho významný přínos k hledání adekvátní spolupráce mezi středisky ekologické výchovy a akademickými pracovišti, které není dosud v České republice optimálně vyřešené.

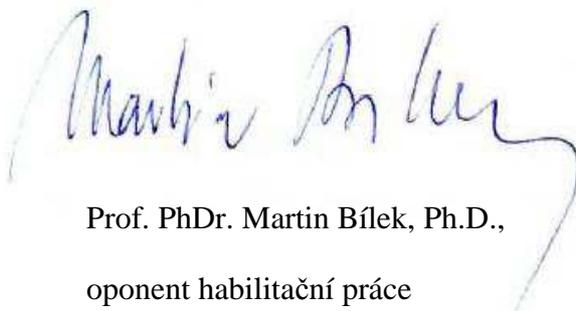
Formální stránka předkládané práce je na velmi dobré úrovni. Práce má v jednotlivých částech jasnou logickou strukturu a zařazení autentických výpovědí z provedených rozhovorů velmi vhodně dokresluje zjištěné a vhodně interpretované výsledky. Mám pouze drobnou formální výhradu k používání „já“ stylu při popisu realizace výzkumu.

Na závěr posouzení habilitační práce bych rád položil následující otázky, které vyplývají z jejího obsahu i způsobu zpracování:

- Jaký je Váš názor na potřebu učitelské specializace/aprobace „Environmentální výchova“?
- Jakým způsobem by bylo možné zefektivnit spolupráci akademické sféry se středisky ekologické výchovy?
- Jak hodnotíte současnou roli koordinátora EVVO na školách ve smyslu jeho kvalifikace i vztahu ke střediskům ekologické výchovy?

Vzhledem k rozsahu činností Dr. J. Činčery i ke kvalitě jeho výsledků, prezentovaných i ve zde posuzované monografii/habilitační práci, a s ohledem na to, že splňuje i ostatní požadavky habilitačního řízení, **doporučuji habilitační komisi na Pedagogické fakultě Trnavské univerzity v Trnavě navrhnout jeho jmenování docentem v oboru 1.1.4 Pedagogika.**

V Hradci Králové dne 2. 4. 2015

Prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D.,
oponent habilitační práce